Leena Pihanurmi
FM, opettaja, yrittäjä
Verovartija-blogin pitäjä
3.3.2026

Järjestöjen valtionavustuksiin liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisuehdotuksia

Valtionavustukset ovat valtion varoista myönnettävää harkinnanvaraista julkista rahoitusta, joita myöntää vuosittain reilu 70 valtionapuviranomaista arviolta yhteensä noin 3–4 miljardia euroa[1]. Vuonna 2024 yleishyödyllisille yhteisöille myönnettiin valtionavustuksia liki 1,4 miljardia[2]. Lisäksi kunnat ja hyvinvointialueet avustivat yhdistyksiä ja säätiöitä 228 miljoonan euron edestä[3]. Ennen vuotta 2024 järjestösektorille myönnettyjä kokonaisavustussummia ei ole saatavissa kootusti.

Valtiollistettu kansalaisyhteiskunta

Suomessa on noin 109 000 rekisteröityä yhdistystä ja 2700 säätiötä[4]. Näistä julkista rahaa myönnetään noin 4000 järjestölle. Suurimmat avustussummat ohjataan vuosi toisensa jälkeen samoille, toimintansa vakiinnuttaneille järjestöille.

Rahoituksellaan valtio ohjaa voimakkaasti sitä, mitkä kansalaisjärjestöt kykenevät palkkaamaan henkilökuntaa, saavat äänensä kuuluviin ja pääsevät vaikuttamaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja politiikkaan. Valtionavustuksia nauttivat järjestöt saavat myös automaattisesti kutsun lainvalmisteluprosesseihin ja valiokuntakuulemisiin.

Kansalaisyhteiskunta (civil society) tarkoittaa ihmisten toiminnan kenttää, joka sijoittuu valtion, markkinoiden ja perhepiirin ulkopuolelle ja joka perustuu kansalaisten omaehtoiseen ja vapaaehtoiseen järjestäytymiseen jonkin heidän kokemansa tärkeän asian puolesta[5].

Suomen valtiorahoitteinen järjestökenttä ei mahdu kansalaisyhteiskunnan määritelmään. Siitä on tullut julkisen sektorin jatke. Osaltaan se vääristää myös demokratiaa.

Nykyisessä rakenteessa jokainen veronmaksaja toimii välillisesti esimerkiksi huumeiden käyttöhuoneiden pakkokannattajana niitä ajavien kansalaisjärjestöjen kautta, vaikkei huoneita puoltaisi. Veronmaksaja toimii myös sirkustaiteilijoiden, työttömien ja eläkeläisten edunvalvojana.

Jos yhdistys ei saa riittävästi jäseniä toiminnalleen, onko valtion tehtävä ylläpitää sitä?

Objektiivisen tarkastelun haasteet

Avustuksia jaetaan mm. urheilulle, taiteelle, kulttuurille, kehitysyhteistyölle, nuorisotyölle ja sote-järjestöille. Kohderyhmiä ovat usein haavoittuvaisessa asemassa olevat ihmiset, kuten lapset, sairaat, ikääntyneet, väkivallan uhrit tai vähemmistöt.

Hyväntekijän status toimii paitsi rahoituksen mahdollistajana myös suojamuurina. Kriittinen tarkastelu järjestöjä kohtaan yhdistetään helposti itsekkyyteen ja

kovasydämisyyteen. Järjestöjä olisi kuitenkin kyettävä tarkastelemaan yhtä objektiivisesti kuin vaikkapa tiehankkeita.

Ongelmat ja niiden synty

Nykyiset järjestösektorin ongelmat juontuvat pääosin sen aikaisemmasta rahoitusmallista. Leijonaosa yhdistyksistä ja säätiöistä sai vuosikymmeniä, aina vuoteen 2024 asti valtaosan rahoituksestaan korvamerkitysti ihmisten uhkapelihäviöstä, Veikkaukselta ja sen edeltäjiltä RAY:lta ja Fintotolta. Näin ne välttivät kilpailun muiden valtion menokohteiden kanssa. Kun lisäksi uhkapeleihin hävitty rahamäärä saatiin vuosi toisensa jälkeen kasvamaan, pääsi järjestökenttä paisumaan tarkoitukseensa nähden suhteettomaksi.

Kun vuonna 2000 esimerkiksi sote-järjestöille jaettiin RAY-avustuksia (nykyisiä STEA-avustuksia) 234 miljoonaa euroa, vuonna 2024 luku oli 384 miljoonaa euroa. Kasvua on 64 %. Avustusten yhteissumma sote-järjestöille vuosina 2000–2024 on noin 8 miljardia euroa.[6] Sote-järjestöille ovat myöntäneet rahoitusta joka vuosi myös muut avustusviranomaiset.

Syntyneitä ongelmia ja samalla kehittämiskohteita ovat:

- järjestöjen suuri määrä ja päällekkäisyydet
- hanketehtailu
- sirpaloituminen
- varakkaat järjestöt
- avustukset keskusjärjestöille ja isoille järjestöille, työt vapaaehtoisille
- palkallisten erityisasiantuntijoiden suuri määrä
- järjestöjohtajien korkeat palkat
- kytkennät puoluepolitiikkaan
- avustusten käyttö lobbaukseen
- vaikuttavuuden arvioinnin haasteet
- valvonnan haasteet

Järjestöjen suuri määrä ja päällekkäisyydet

Vuonna 1976 avustuksia nauttivia sote-järjestöjä oli 255, vuonna 2003 niitä oli 1193[7]. Sittemmin määrä on laskenut ja vuonna 2025 STEA-avustuksia jaettiin 724 järjestölle.[8]

Taulukko 1 Myönnettyjen STEA-avustusten jakautuminen vuonna 2025

Järjestöluokka	Eurot	Määrä
Aisti- ja kehitysvammatyön järjestöt	24 454 399 €	46
Asukasyhdistykset ja järjestöjen yhteisjärjestöt	11 920 133 €	35
Ikääntyneiden, veteraanien ja omaistyön järjestöt	25 035 751 €	80
Kriminaalityön, taloustaidon ja aineellisen avun järjestöt sekä työttömien ja työllisyyden edistämisen järjestöt	11 231 909 €	47
Lomajärjestöt	9 114 662 €	6
Mielenterveysjärjestöt	39 631 477 €	107
Monialajärjestöt	25 745 146 €	34
Vähemmistöryhmien järjestöt sekä muun sosiaalisen hyvinvoinnin järjestöt	23 606 504 €	67
Pelastusala sekä muut hakijat	1 720 843 €	5
Perhetyön järjestöt, nuorisoalan ja -asumisen järjestöt sekä oppimisvaikeusjärjestöt	57 804 642 €	130
Päihde- ja riippuvuusjärjestöt	27 790 868 €	49
Sairaus- ja potilasjärjestöt sekä muut terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä kuntoutuksen järjestöt	46 031 666 €	118
Yhteensä	**304 088 000 €**	**724**

Taulukosta erottuvat suurimmat järjestökasaumat.

Esitän muutamia muita STEA-tietokannoista[9] poimittuja lukuja.

Asunnottomuuteen liittyvään ohjaukseen, neuvontaan, itsenäistymisen tukemiseen ja päiväkeskustoimintaan on vuosina 2017-2026 myönnetty STEA-avustuksia yli 70 järjestölle ja 497 kohteelle noin 63,5 miljoonaa euroa. Luvussa ei ole mukana asuntojen hankinta- ja korjausavustuksia (B-avustukset).

27 eri järjestöä saa STEA-rahoitusta toimintaan, joka ehkäisee naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa tai auttaa avopalvelumuotoisesti väkivaltaa tai sen uhkaa kokevia naisia ja tyttöjä. Tähän on STEA-avustuksia myönnetty v. 2017–2026 yhteensä 208 miljoonaa euroa.

Mukaan ei ole laskettu turvakotipalveluita.

Perustuslaki ja muut lait velvoittavat julkisen vallan turvaamaan kansalaisille riittävät ja oikea-aikaiset palvelut, joita hoitavat viranomaiset virkavastuulla. STEA-avustuksia ei saa käyttää lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Kuinka taloudellisesti tarkoituksenmukaista valtion on ylläpitää eräänlaista varjosotea, jossa jokaisessa 724 järjestössä on vähintäänkin toiminnanjohtaja ja kahdesta viiteen työntekijää?

Suuren lukumäärän ongelma ei koske vain sote-järjestöjä. Vuonna 2025 avustuksia jaettiin esimerkiksi 81 nuorisojärjestölle ja 115 liikuntaa edistävälle järjestölle[10,11].

Erikoisinta on miljoona-avustusten myöntäminen vuosi toisena jälkeen järjestölle, jonka toiminta ja jäsenmäärät ovat supistuneet jyrkästi sen loistovuosista[12].

Hanketehtailu

Kun rahaa on jaossa, ei ole ihmistä, joka ei keksisi sille käyttökohdetta. Järjestösektorista onkin kehittynyt taitava hanketehtailija. Yhdellä järjestöllä voi olla samaan aikaan käynnissä kuusikin osittain samankaltaista toisiinsa limittyvää projektia[13].

Hankkeet ovat muutamavuotisia pyrähdyksiä. Niiden implementaatio jää usein heikoksi. Usein hankkeessa tuotetaan vain lisää infoähkyä.

Sirpaloituminen

Järjestöjen työ on pilkkoutunut yhä rajatuimpien ja pienempien kohderyhmien tukemiseen. Hankkeessa voidaan esimerkiksi keskittyä pelkästään sateenkaari-ikäihmisiin tai kaikkien 12–17-vuotiaiden nuorten sijaan pelkästään somalitaustaisiin nuoriin. Sirpaloituminen ei ole taloudellisesti tarkoituksenmukaista, eikä se välttämättä edistä ryhmään kuuluvien yhteiskunnallista osallisuutta.

Varakkaat järjestöt

STEA on luokitellut 80 sen avustamista järjestöistä varakkaaksi[14]. Järjestöllä katsotaan olevan merkittävää varallisuutta silloin, kun järjestön nettovarallisuus viimeisimmässä tilinpäätöksessä on suurempi kuin järjestön kuuden kuukauden kuluja vastaava summa.[15] Varallisuuteen lasketaan mm. taseen oma pääoma, sijoitusrahastot, osakkeet ja talletukset, toimitilat, asunnot ja sijoituskiinteistöt.

Esimerkiksi Marttaliitolla on yhdessä sen omistaman Eduard Polónin säätiön kanssa 40 miljoonan euron sijoitusvarallisuus. Pelkästään Marttaliiton omat sijoitukset tuottivat vuonna 2024 kulujen vähentämisen jälkeen 1,3 miljoonaa euroa. Marttapiireillä on yhteenlaskettuna noin 9 miljoonan euron sijoitukset.[16]

Varallisuudestaan huolimatta Marttaliitolle ja marttapiireille on jaettu STEA-avustuksia vuosina 2017-2025 noin 15 miljoonaa euroa.

Suomen sydänliitto ry:n arvopaperisijoitusten markkina-arvo vuoden 2024 tilikauden lopussa oli 20,3 miljoonaa euroa. Sijoitustuotot olivat 1,6 miljoonaa euroa. Sydänliitto ja sydänpiirit saaneet STEA-avustuksia 2017-2025 yhteensä 29 miljoonaa euroa.[17]

Molemmille yhdistysryppäille ovat jakaneet rahaa STEA:n lisäksi myös muut valtionapuviranomaiset.

Miksi jopa varakkaille kansalaisjärjestöille myönnetään veronmaksajan rahaa?

Avustukset keskusjärjestöille ja isoille järjestöille, työt vapaaehtoisille

Järjestösektorin mammutteja ovat katto- eli keskusjärjestöt. Ne myös keräävät muhkeimmat avustukset. Kansalaiset eivät voi liittyä näiden ”kansalaisjärjestöjen” jäseniksi.

Jättijärjestöjä ovat esimerkiksi alla näkyvän taulukon keskusjärjestöt[1]. Osassa palkallisten työntekijöiden määrä vastaa suuren tai keskisuuren yrityksen henkilöstömäärää. Henkilöstöluvut ovat vuoden 2024 lopusta. Mukana on myös muutama säätiö.

Taulukko 2 Keskusjärjestöjen avustusmääriä 2025 ja työntekijämääriä 2024 (Lähteenä myös tilinpäätökset)

Järjestö	Avustukset 2025	Työntekijöiden määrä
Suomen kansallisooppera ja baletti sr	13 616 035 €	570**
Suomen mielenterveys ry	12 123 989 €	156
Suomen Olympiakomitea ry	7 507 500 €	60
Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry	4 557 611 €	74
Vanhustyön keskusliitto ry	3 210 803 €	39
Näkövammaisten liitto ry	3 182 975 €	130
Mielenterveyden keskusliitto ry	3 126 936 €	48
Väestöliitto ry	2 374 753 €	46*
Mannerheimin lastensuojeluliitto ry	2 371 211 €	50
Takuusäätiö sr	1 633 845 €	29
Diabetesliitto ry	1 446 494 €	38
Suomen sydänliitto ry	1 196 199 €	38
Folkhälsans förbund rf	1 053 944 €	110
Marttaliitto	811 574 €	34
Yhteensä	**58 213 869 €**	**1422**
*Lisäksi konsernissa 77		
**Säännölliset kuukausipalkkaa saavat työntekijät, ei sisällä vierailevia eikä osa-aikaisia		

Varsinaisen ruohonjuuritason työn hoitavat useimmiten paikallisyhdistysten vapaaehtoiset. He toimivat vertaisohjaajina, vastaavat auttavissa puhelimissa ja chateissa, tukevat perheitä lastenkasvatuksessa, ohjaavat käsityökerhoja ja lasten jalkapalloryhmiä. Esimerkiksi kriisipuhelin toimii suurelta osin vapaaehtoisten varassa, ja auttamishaluisia on jonoksi asti.[18]

Avustusrahat jäävät pyramidin huipulle. Esimerkiksi 2019 vuoden 151 miljoonan euron valtionpotista suorana urheilijatukena urheilijoille meni 2,3 miljoonaa – vaivainen 1,5

prosenttia.[19] Paikalliset urheiluseurat joutuvat keräämään rahaa kirpputorimyynnillä tai mokkapalojen leipomisella.

Valtion rahoista nauttivien järjestöjen kurssit, koulutukset, leirit ja tapahtumat ovat myös miltei aina maksullisia. Köyhän perheen lapsen on turha haaveilla jalkapallourasta, kun vanhemmat joutuvat rahoittamaan omasta kukkarostaan paitsi jäsenmaksut, myös kisamatkat yöpymisineen, ruuat, välineet ja muut lajiin liittyvät menot.

Palkallisten erityisasiantuntijoiden suuri määrä

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 voittoa tavoittelemattomissa yhteisöissä työskenteli 94 000 palkallista työntekijää. Mukana on myös esimerkiksi ammatti- ja elinkeinoelämän järjestöjä. Erityisen voimakasta työntekijöiden määrän kasvu on ollut 90-luvulta tähän päivään sosiaalialan järjestöissä.[20]

Järjestöissä työskentelee asiantuntijoita hienoilla titteleillä. Tässä erään mielenterveysyhdistyksen henkilöstögalleriaa:

markkinointiviestinnän asiantuntija, erityisasiantuntija, digitaalisen viestinnän asiantuntija, viestintäpäällikkö, myynti- ja asiakaspalvelupäällikkö, digimarkkinoinnin asiantuntija, järjestelmäpäällikkö, järjestöjohtaja, tilasuunnittelija, kehittämispäällikkö, hankepäällikkö, toiminnanjohtaja, ICT-tukihenkilö, CRM-asiantuntija, suunnittelija, tietojärjestelmäasiantuntija, henkilöstöpäällikkö, johtava koulutusasiantuntija, projektipäällikkö, projektikoordinaattori, johtaja, koulutuskoordinaattori, yritysyhteistyön asiantuntija, tiimipäällikkö, tiimivastaava, assistentti.

On jokseenkin epäselvää, millaista konkreettista apua psyykkisesti sairaat läheisineen saavat luetellulta joukolta.

Yhdistykset ja säätiöt näyttäytyvät korkeasti koulutettujen erityisasiantuntijoiden työpaikkoina. Vain harva tekee konkreettista ruohonjuuritason auttamista tai koordinoi vapaaehtoistoimintaa.

Järjestöjohtajien korkeat palkat

Parhaiten tienaavilla järjestöjohtajilla on ministeritason ansiot, osalla jopa enemmän[21]. Tämä koettelee monen kansalaisen oikeudentajua.

Taulukko 3 Esimerkkejä järjestöjohtajien ansiotuloista

Järjestö	Tehtävänimike	Ansiotulot	Vuosi
Marttaliitto ry	Pääsihteeri	154 000 €	2024
Salibandyliitto ry	Toiminnanjohtaja	129 000 €	2023
Palloliitto ry	Pääsihteeri	165 000 €	2024
Olympiakomitea ry	Toimitusjohtaja	155 000 €	2024
Ensi- ja turvakotien liitto ry	Pääsihteeri	154 000 €	2023
Invalidiliitto ry	Toimitusjohtaja	165 000 €	2024
Takuusäätiö sr	Toimitusjohtaja	108 000 €	2024
Suomen sydänliitto ry	Pääsihteeri	104 288 €	2024
Soste ry	Pääsihteeri	126 000 €	2024
Suomen mielenterveys ry	Toiminnanjohtaja	113 000 €	2023

Kytkennät puoluepolitiikkaan

Isoilla järjestöillä on omat hallitusohjelmatavoitteet ja vaalikeskustelut. Jokaisella suurella puolueella vaikuttaa myös olevan oma urheilu- nuoriso, loma- ja eläkeläis-järjestö. Virallisesti ne ilmoittavat olevansa puolueettomia, mutta tarkemmassa tarkastelussa järjestön hallituksessa istuu lähes yksinomaan yhden puolueen edustajia.

Vuonna 2019 joka neljännellä kansanedustajalla oli yhteys Veikkaukseen[22].Edelleen kymmenet entiset ja nykyiset kansanedustajat ovat päättävissä asemissa valtionavustuksia nauttivissa yhdistyksissä ja säätiöissä. Järjestötehtävät tarkoittavat poliitikoille vaikutusvaltaa, verkostoja ja näkyvyyttä.

Jääviysongelma koskee ainakin nykyisiä kansanedustaja, jotka ovat osaltaan päättämässä julkisten rahojen jakamisesta.

Avustusten käyttö lobbaukseen

Avustustensa turvaamiseksi kansalaisjärjestöjen on jatkuvasti lobattava poliitikkoja, haalittava heitä hallitukseensa ja pidettävä huoli mukana olostaan päätöksentekoprosesseissa. Jokaisessa vähänkään merkittävämmässä järjestössä on vähintään yksi lobbari pääjohtajan lisäksi, yleensä viestintäpäällikkö, viestintävastaava tai yhteiskuntasuhdevastaava. Monessa järjestössä lobbareita on useampia.

Muutamien valtionavustusta saavien järjestöjen lobbausmääriä eduskuntaan ja ministeriöihin avoimuusrekisterin mukaan ajalla 1.4.24 - 30.6.25.[23]

Taulukko 2 Esimerkkejä järjestöjen lobbaustapahtumista ajalla 1.4.2024 – 30.6.2025

Järjestö	määrä (kpl)
Soste ry	938
Kulta ry	469
Nuorisoala ry	594
Ehyt ry	655
Mieli ry	302
Suomen Olympiakomitea ry	855
Seta ry	499
Suomen Pakolaisapu ry	100

Poliitikkojen lisäksi järjestöt harjoittavat voimakasta vaikuttamista myös mediaan ja kansalaisiin. Kuinka tarkoituksenmukaista on tuhlata verovaroja lobbaukseen? Entä kuinka paljon aikaa lobbaus syö virkahenkilöiden ja kansanedustajien työaikaa?

Vaikuttavuuden arvioinnin haasteet

Selvityksessä Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista todetaan: ”Yhä useampi järjestö kykenee kertomaan toimintansa kuvaamisen lisäksi sen tuloksista. Siitä huolimatta järjestöjen toiminnan vaikutusten todentamisessa on edelleen merkittäviä haasteita. Osittain se on seurausta avustuksen hakijoille esitetystä vaateesta kuvata oman toimintansa tarve ja sen perusteella tulostavoitteet.”[6]

Käsiini ei ole koskaan osunut järjestön raporttia tai vuosikertomusta, jossa jokin projekti tai työrupeama ei olisi esitetty onnistuneena. On esimerkiksi tavoitettu niin ja niin monta masentunutta / työtöntä nuorta / päihderiippuvaista, joista 90 % kertoi palautekyselyssä kokeneensa oloonsa helpotusta ja voimaantumista. Epäilemättä haastavassa elämäntilanteessa vaikeuksien jakaminen muiden kanssa auttaa. Eksaktit ja pitkäaikaiset tulokset ovat hämärän peitossa.

Esimerkiksi näyttö järjestöjen tekemästä ennaltaehkäisevästä työstä puuttuu. Mielenterveys- päihde- ja riippuvuusongelmat eivät ole vähentyneet. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomuksessa eduskunnalle 2025 todetaan mielenterveysperusteisesti Kelan sairauspäivärahaa ja kuntoutuspsykoterapiaa saaneiden osuuden nousseen voimakkaasti.[24]

Myös väkiväkivalta ja ihmisten ylivelkaantuminen ovat lisääntyneet.[25,26]

Toki kehitykseen ovat vaikuttaneet myös lukuisat yhteiskunnalliset tekijät.

Valvonnan haasteet

Valtionapuviranomaisen velvollisuus on valvoa avustuksen käyttöä. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomuksessa eduskunnalle 2025 ilmenee, että VTV:lle väärinkäytösilmoituksia tehtiin eniten juuri valtionavustusten käytöstä. VTV on myös tehnyt huolestuttavan havainnon, että ilmoitusvelvoitteesta huolimatta viranomaiset ilmoittavat vaihtelevasti kohtaamistaan väärinkäytöksistä tarkastusvirastoon. Väärinkäytösilmoituksia lähetetään toisinaan vasta, kun asia on ollut julkisuudessa.[24] Mitä ilmeisemmin osa väärinkäytöksistä jää pimentoon.

Merkittävä epäkohta on, etteivät valtionavustuksia nauttivat järjestöt kuulu julkisuuslain piiriin. Toimittajat ja kansalaiset eivät pääse tutkimaan niiden menoja tositetasolla. Järjestöt eivät edes ole velvollisia julkaisemaan tilinpäätöstään.

Ratkaisuehdotukset

Tavoitteena tulisi olla aito kansalaislähtöinen, kansalaisten vapaaehtoiseen rahoitukseen ja toimintaan perustuva, valtioriippumaton kansalaisyhteiskunta. Samalla myös järjestötyön tuloksellisuuden arvioinnin ja valvonnan painopiste siirtyisi jäsenille ja lahjoittajille, kuten kansalaisjärjestöissä kuuluukin.

Jos esimerkiksi Suomen 500 000 diabetesta sairastavasta henkilöstä 100 000 maksaisi 20 euroa vuodessa jäsenmaksua diabetesyhdistykselle, tekisi se 2 miljoonaa euroa. Viime vuonna Diabetesliitolle ja sen jäsenjärjestöille myönnettiin 1,5 miljoonaa euroa valtionavustuksia.

Järjestökentän uudistus vaatisi riippumattoman selvitystyöryhmän.

Käytännössä uudistus tarkoittaisi:

- Järjestöjen julkisen rahoituksen reilua vähentämistä.
- Järjestöjen määrän karsintaa toimintoja yhdistämällä ja lopettamalla avustukset esimerkiksi aikuisten harrastustoiminnosta, varakkailta järjestöiltä ja piilopoliittisilta järjestöiltä.
- Keskusjärjestöjen rahoituksen siirtämistä niiden jäsenyhdistyksille.
- Kieltoa käyttää valtionavustuksia lobbaukseen ja poliittiseen edunvalvontaan.
- Rahankeräyslain uudistamista niin, että kansalaisjärjestöjen oma varainhankinta helpottuisi.
- Lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamista kaikille yhdistyksille ja säätiöille.
- Järjestöjen siirtämistä julkisuuslain piiriin tai vähintäänkin tilinpäätöksen julkaisemisvelvoitetta.

Jos jokin järjestöpalvelu on yhteiskunnan toimivuuden ja ihmisten hyvinvoinnin näkökulmasta elintärkeää, se tulisi siirtää julkisen sektorin hoidettavaksi.

Ensi hallituskaudella valtiolla on vastassaan 8–11 miljardin euron sopeutukset[29]. Tärkeiden lakisääteisten palvelujen turvaamisen tulisi olla ensisijaista.

Lähteet

1. Tutkihallintoa.fi. Tutki avustuksia -palvelu.
https://www.tutkihallintoa.fi/valtionavustukset/tutkiavustuksia/

2. Tutkihallintoa.fi. Valtionavustukset kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille.
https://www.tutkihallintoa.fi/valtionavustukset/valtionavustukset-kotimaisille-yleishyodyllisille-yhteisoille/

3. Oikeusministeriö 2025. *Kuntien ja hyvinvointialueiden avustukset järjestöille ja säätiöille*. Selvityksiä ja ohjeita 2025:31.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/6986a0bf-1caa-40a1-9278-a094d33aca31/content

4. Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistysrekisterin tilastot.
https://www.prh.fi/fi/yrityksetjayhteisot/yhdistysrekisteri/yhdistysrekisterintilastoja/lukumaaratyhdistysrekisterissajauskonnollistenyhdyskuntienrekisterissa.html

Patentti- ja rekisterihallitus. Säätiörekisteri.
https://www.prh.fi/fi/yrityksetjayhteisot/saatiorekisteri.html

5. OECD 2024. *Enabling civil society*.
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/03/development-co-operation-tips-tools-insights-practices_d307b396/enabling-civil-society_caebbaf8/7a182c48-en.pdf

6. Sosiaali- ja terveysministeriö 2025. *Selvitys sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista*. Raportteja ja muistioita 2025:1.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/416245a6-0e39-48f6-b489-efd4bb29c925/content

7. STEA. *Kuka saa ja kenelle annetaan*.
https://www.stea.fi/tietoa-steasta/ajankohtaiset-koontisivu/blogit/kuka-saa-ja-kenelle-annetaan/

8. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA). Avustukset 2025.
https://avustukset.stea.fi/

9. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA). Avustusaineistojen lataus. https://avustukset.stea.fi/download

10. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025. *Nuorisotyöhön ja -toimintaan 2025*. https://okm.fi/documents/1410845/22671047/P%C3%A4%C3%A4t%C3%B6spohjaexcel_tiedote_2025.pdf

11. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025. *Liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustukset 2025*. https://okm.fi/documents/1410845/4265472/Liikuntaa%20edist%C3%A4vien%20j%C3%A4rjest%C3%B6jen%20yleisavustukset%202025.pdf

12. Yle. *Epätavallista rahankäyttöä ja rajuja riitoja – Ylen selvitys Työväen Urheiluliitosta*. 16.12.2020. https://yle.fi/a/3-11639686

13. Verovartija 4.1.2026. *Takuusäätiö - 30 vuotta hankehumppaa julkisella rahalla.* https://www.verovartija.fi/2844241_takuusaeaetioe-30-vuotta-hankehumppaa-julkisella-rahalla

14. Verovartija 23.1.2026. *Kroisosjärjestöjen valtionavustukset*. https://www.verovartija.fi/2943253_kroisosjaerjestoejen-valtionavustukset

15. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) 2025. *Varallisuuskriteerit*. https://www.stea.fi/wp-content/uploads/2021/06/Varallisuuskriteerit-2025.pdf

16. Verovartija 4.1.2026. *Totuus martoista*. https://www.verovartija.fi/2807225_totuus-martoista

17. Suomen Sydänliitto ry. Tilinpäätös 2024.

18. Helsingin Sanomat 23.7.2024. https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010569472.html

19. Iltalehti. Urheilu-artikkeli 11.6.2021. https://www.is.fi/urheilu/art-2000008042816.html

20. Microsoft Power BI. STEA-avustustietojen raporttinäkymä. https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiZmNmZDliMWMtNjUxZC00YzMzLWJmYjItNDk4MTc0YWJhODU4IiwidCI6IjdjMTRkZmE0LWMwZmMtNDcyNS05ZjA0LTc2YTQ0M2RlYjA5NSIsImMiOjh9

21. Helsingin Sanomat. Verokone. https://verokone.hs.fi/

22. Iltasanomat. Kotimaa-artikkeli 17.8.2019.
https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006207389.html

23. Avoimuusrekisteri.
https://avoimuusrekisteri.fi/

24. Valtiontalouden tarkastusvirasto 2025. *Vuosikertomus eduskunnalle*.

25. Tilastokeskus 2026. *Ilmoitettujen pahoinpitelyjen määrä kasvoi 7,4 % vuonna 2025*.
https://stat.fi/fi/julkaisu/cmfkrbqshia4y07w0xi0dslwe

26. Yle. *Ulosotossa olevien suomalaisten määrä kasvussa* 13.10.2025.
https://yle.fi/a/74-20188105

27. Valtiovarainministeriö. Kolumni 27.2.2026.
https://vm.fi/-/seuraavan-vaalikauden-sopeutustavoite-on-vaativa-mutta-taysin-mahdollinen-saavuttaa